

Sprawozdanie z funkcjonowania systemu jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

Zarządzenie nr 108/2012 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 10 września 2012 roku w sprawie **powołania komisji ds. opracowania zmian w systemie zapewnienia jakości kształcenia**

Uchwała nr 21/2012 Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie **uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia**

Zarządzenie nr 161/2012 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 7 grudnia 2012 roku w sprawie **harmonogramu wdrażania uczelnianego systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia**

Zarządzenie nr 179/2012 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 roku w sprawie **powołania Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia**

Zarządzenie nr 90/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **zasięgania opinii absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, bezpośrednio po ukończeniu studiów**

Zarządzenie nr 91/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **zasięgania opinii absolwentów studiów doktoranckich**

Zarządzenie nr 92/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **zasięgania opinii absolwentów studiów podyplomowych i kursów dokształcających**

Zarządzenie nr 93/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **hospitacji zajęć dydaktycznych**

Zarządzenie nr 94/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **oceny zajęć dydaktycznych przez studentów**

Zarządzenie nr 124/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **weryfikacji oryginalności i samodzielności przygotowania prac dyplomowych w celu zapobiegania i wykrywania plagiatów**

Zarządzenie nr 125/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **weryfikacji oryginalności i samodzielności przygotowania prac doktorskich w celu zapobiegania i wykrywania plagiatów**

Zarządzenie nr 126/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **dyplomowania na studiach wyższych**

Zarządzenie nr 127/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **oceny programu kształcenia**

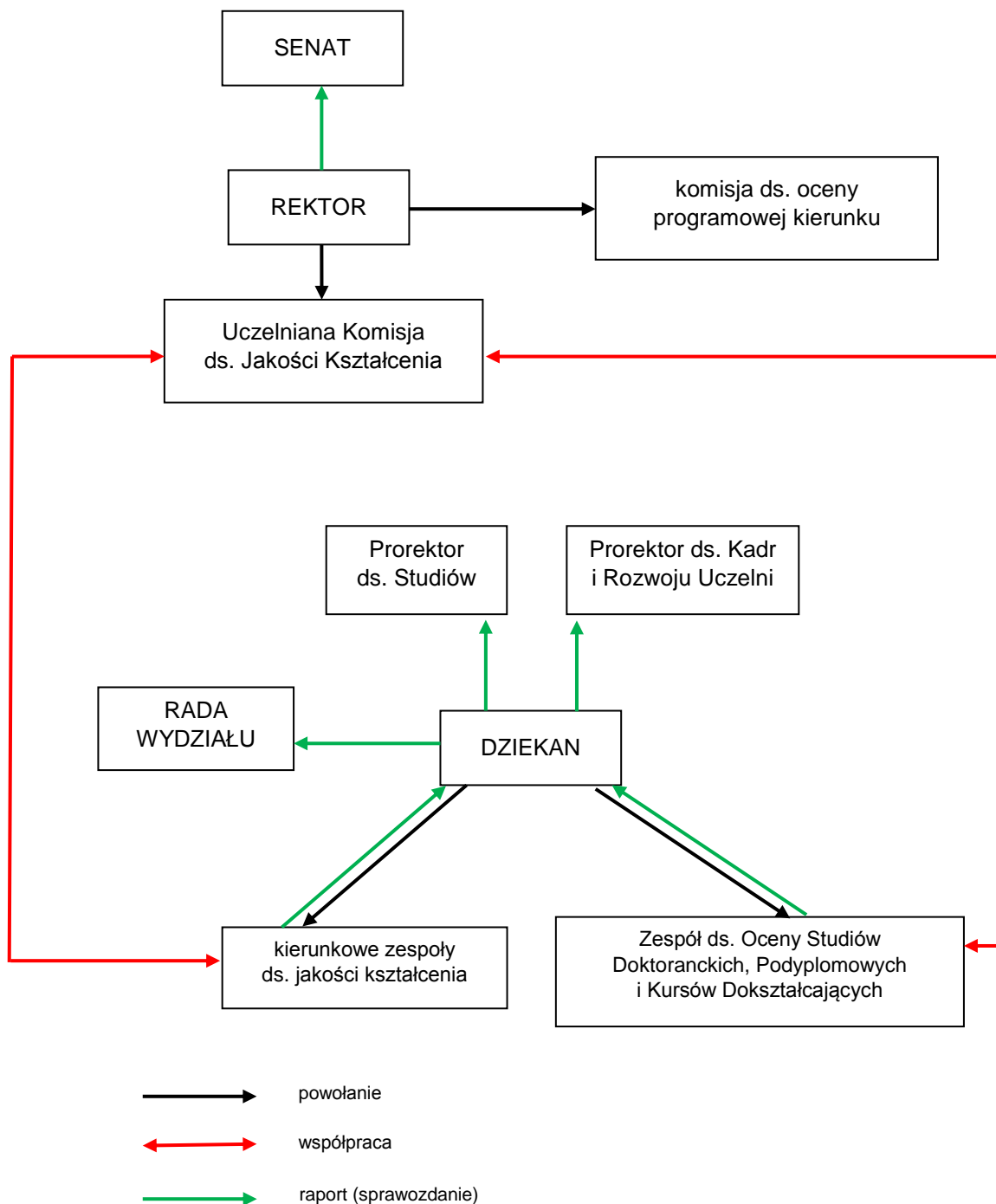
Zarządzenie nr 128/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia**

Zarządzenie nr 129/2013 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 23 sierpnia 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury **modyfikacji planów i programów kształcenia**

Zarządzenie nr 31/2014 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie **zmiany zarządzenia nr 94/2013** Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 20 czerwca 2013 roku w sprawie wprowadzenia procedury oceny zajęć dydaktycznych przez studentów

Zarządzenie nr 43/2014 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu z dnia 7 maja 2014 roku w sprawie **wprowadzenia procedury organizacji studenckich praktyk zawodowych**

Uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia funkcjonuje w oparciu o poniżej przedstawiony schemat, stanowiący załącznik do zarządzenia nr 161/2012

Sprawozdanie przygotowano w oparciu o raporty kierunkowych zespołów ds. jakości kształcenia, zatwierdzone przez dziekanów oraz raport Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (UKdsJK).

System jakości kształcenia (wg uchwały Senatu nr 21/2012) obejmuje:

- 1) weryfikowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, a także na studiach doktoranckich, studiach podyplomowych i kursach doszkolających,
- 2) ocenę zajęć dydaktycznych dokonywaną przez studentów i doktorantów po zakończeniu każdego ich cyklu,
- 3) wnioski z monitorowania kariery zawodowej absolwentów,
- 4) wnioski z badania oczekiwań pracodawców i zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
- 5) działania w zakresie zapobiegania i wykrywania plagiatów.

Informacje ogólne

Rok akademicki 2013/2014 był pierwszym, w którym wszystkie wydziały, na wszystkich kierunkach studiów, wprowadziły i stosowały uczelniany system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, zgodnie z podjętą w tej sprawie uchwałą Senatu nr 21/2012.

Dziekani wszystkich wydziałów złożyli raporty, które były podstawą analizy Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

W trakcie roku akademickiego 2013/2014, członkowie UKdsJK oraz pracownicy DSSS udzielali konsultacji kierunkowym zespołom ds. jakości kształcenia.

Zespoły kierunkowe w swych działaniach, uwzględniły zdecydowaną większość aspektów oceny jakości kształcenia określonych w regulacjach wewnętrznych.

Zespoły wskazywały działania naprawcze, zasugerowały też korektę niektórych formularzy oraz zauważyły za mały nacisk na uwagi i wnioski pozytywne.

Podstawowe informacje w raportach i niniejszym sprawozdaniu dotyczą studiów I, II stopnia i jednolitych magisterskich, natomiast stosunkowo skromne są oceny studiów doktoranckich i podyplomowych.

1. Weryfikowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów

Ocena efektów i programu kształcenia oraz zasad dyplomowania

Kierunkowe zespoły dokonały analizy zgodności efektów kierunkowych z obszarowymi oraz z inżynierskimi, a także pokrywanie się efektów. Szczegółowo przeanalizowano sylabusy poszczególnych przedmiotów. Działania te wykazały podobne problemy występujące na różnych kierunkach studiów, a są to najczęściej:

- a) niewłaściwe nazwy przedmiotów,
- b) niewłaściwa sekwencja przedmiotów w planie studiów,
- c) powtarzalność treści kształcenia,
- d) braki sylabusów i błędy w sylabusach, m. in. na studiach inżynierskich, część sylabusów nie odwołuje się do żadnego efektu inżynierskiego, w sylabusach dla studiów drugiego stopnia zdefiniowano przedmiotowe efekty kształcenia jak dla studiów I stopnia, w wielu sylabusach nie podano sposobu weryfikacji zakładanych efektów kształcenia; w szczególności kompetencji społecznych i nabywanych umiejętności.

Na podkreślenie zasługują podejmowane licznie działania naprawcze, w tym przede wszystkim informowanie kierowników przedmiotów i kierowników jednostek o nieprawidłowościach. Na niektórych wydziałach regularnie odbywają się spotkania studentów, starostów i opiekunów roczników studiów z władzami dziekańskimi (WES i WHiBZ).

Na niektórych kierunkach wykorzystano procedurę „*Modyfikacja planów i programów kształcenia*” przygotowując stosowne zmiany w programie.

W raportach zawarto sugestie odnoszące się do działań na rzecz doskonalenia programu kształcenia, w tym:

- a) szkolenia dotyczące przygotowania sylabusów,
- b) większy udział interesariuszy zewnętrznych w opiniowaniu programu kształcenia,
- c) weryfikacja doboru kadry prowadzącej określone przedmioty.

Działania te należy uznać za wartościowe, prowadzące do podniesienia jakości kształcenia.

W niektórych raportach informowano też o takich niedociągnięciach jak:

- a) niewłaściwe metody i formy weryfikacji efektów kształcenia,
- b) niezamieszczanie sylabusów w WD,
- c) nieinformowanie studentów o przedmiotowych efektach kształcenia i ich weryfikacji.

W raportach podkreślano uporządkowanie procesu dyplomowania poprzez wprowadzenie terminarza i karty pracy dyplomowej. Pozytywnie przyjęto też nowy formularz oceny pracy dyplomowej.

Ocena praktyk studenckich

W nielicznych raportach wykazano działania zmierzające do poprawy jakości praktyk studenckich, choć ta forma kształcenia na wielu kierunkach zorganizowana jest poprawnie. Wśród działań, jakie podjęto w celu lepszej organizacji praktyk to m. in.:

- a) opracowanie nowych dokumentów dot. realizacji i zaliczania praktyk,
- b) nacisk na uzyskanie w ramach praktyk oczekiwanych efektów kształcenia,
- c) opracowanie bazy ośrodków praktyk studenckich rekomendowanych przez Wydział (WHiBZ),
- d) pozyskanie dofinansowania z programu POKL, pozwalającego na podniesienie jakości praktyk i płatnych staży dla absolwentów (WBiHZ).

2. Ocena zajęć dydaktycznych

Ocena dokonywana przez studentów

Liczba ankiet oceniających zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia, lektoraty, seminaria, zajęcia W-F) w skali Uczelni nie przekraczała 30% liczebności grupy studenckiej. Niektóre zespoły kierunkowe nie omawiały tego elementu oceny jakości kształcenia, inne dokonały analizy szczegółowej.

Najczęściej podnoszone uwagi to:

- a) powtarzające się treści nauczania,
- b) brak aktywizowania studentów do samodzielnej pracy (ćwiczenia),
- c) zastrzeżenia do punktualności prowadzących zajęcia,
- d) nieżyczliwość i nieuprzejmość prowadzących zajęcia,
- e) nieprzedstawienie program przedmiotu, zakładanych efektów kształcenia i sposobu wyliczenia punktów ECTS,
- f) nierzetelne ocenianie studentów,
- g) brak możliwości wyboru oferowanych dyscyplin sportu (W-F),
- h) niedostępność prowadzącego zajęcia (brak wyznaczonych konsultacji).

Ocena na podstawie hospitacji

Hospitowano zajęcia dydaktyczne na wszystkich kierunkach. Hospitowani nauczyciele akademicy byli ocenieni bardzo wysoko (4,5 do 5). M. in. sugerowano korektę procedury hospitacji, polegająca na:

- a) ograniczeniu częstości hospitacji danego nauczyciela,

- b) hospitacje powinny być niezapowiedziane, prowadzone przez osoby spoza jednostki, np. przez członków zespołów ds. jakości kształcenia.

3. Ocena programu przez absolwentów tuż po zakończeniu studiów

Wydziałowe zespoły dysponowały bardzo licznymi danymi ankietowymi przeprowadzonymi wśród absolwentów bezpośrednio po ukończeniu studiów (stacjonarnych i niestacjonarnych) – ankiety złożyło od 91% do 45% absolwentów na poszczególnych kierunkach studiów.

Liczne opinie były bardzo pozytywne, m. in.

- a) ogólne zadowolenie z wyboru kierunku studiów,
- b) wysoka ocena infrastruktury dydaktycznej Uczelni,
- c) dobry dostęp do specjalistycznej literatury,
- d) zadawalający nadzór ze strony promotorów prac dyplomowych,
- e) dobra praca dziekanatu (z wyjątkiem jednego),
- f) dobry poziom kadry akademickiej,
- g) atrakcyjne zajęcia sportowe.

Opinie zdecydowanie negatywne:

- a) powtarzanie się treści programowych,
- b) za mały udział zajęć praktycznych i praktyk zawodowych w programie studiów,
- c) słaby poziom nauczania języka obcego,
- d) brak realnego wpływu studentów na dydaktykę i zarządzanie uczelnią,
- e) brak pomocy uczelnianego systemu planowania kariery i wejścia na rynek pracy.

4. Monitorowanie dalszych losów absolwentów i badanie oczekiwań pracodawców

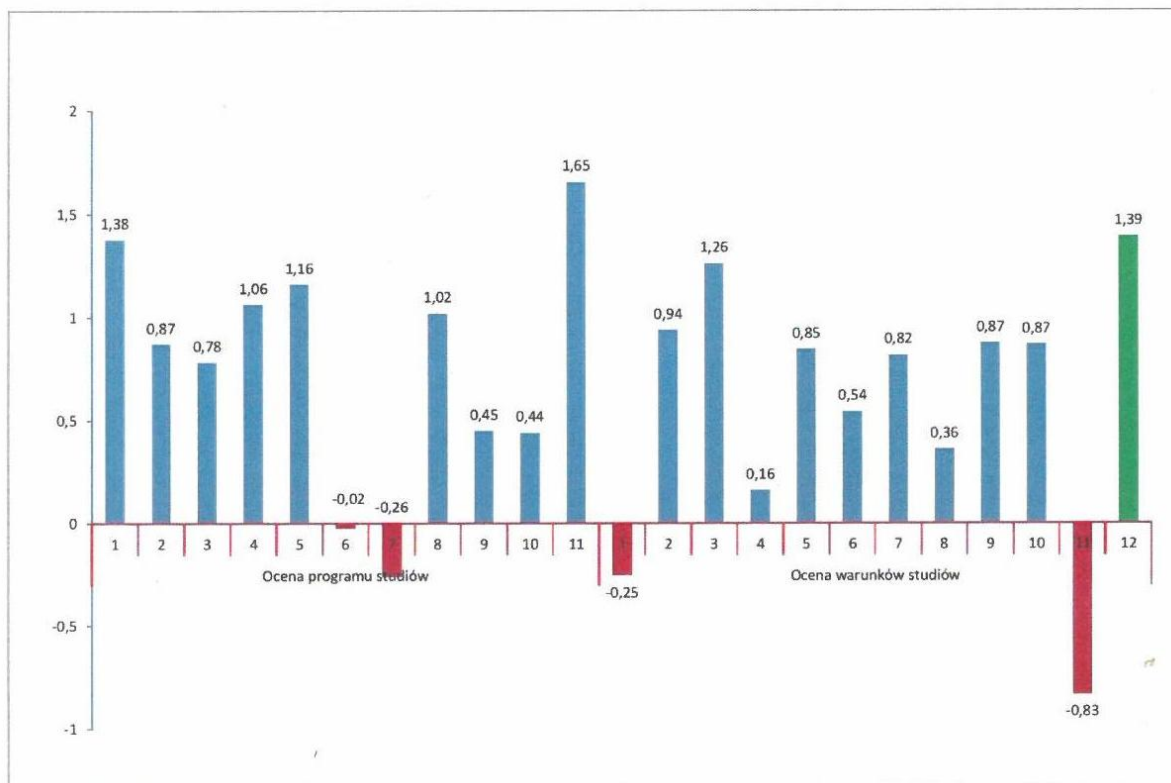
W związku z planowaną nowelizacją ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, która zakładała wprowadzenie monitorowania losów absolwentów przez MNiSW na podstawie danych przekazywanych przez ZUS, UKdSJK powstrzymała się w ubiegłym roku przed wprowadzaniem procedur z tym związanych. Jednocześnie, niektóre wydziały prowadzą badania losów swoich absolwentów celem lepszego dostosowania programu studiów do rynku pracy (WTD i WHiBZ).

Działania polegające na badaniu oczekiwań pracodawców i zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy są podejmowane na wszystkich wydziałach, jednak jak dotąd brak jest wymiernych efektów.

5. Działania w zakresie zapobiegania i wykrywania plagiatów

System funkcjonuje od kilku lat na zasadach prewencji, tzn. ok. 10 % prac dyplomowych jest losowo sprawdzanych za pomocą aplikacji internetowej. Odnotowano jedynie nieliczne przypadki przekroczenia dopuszczalnego poziomu zapożyczeń. Zgodnie z nowelizacją ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, od roku akademickiego 2015/2016 wszystkie prace dyplomowe będą obowiązkowo podlegały procedurze wykrywania plagiatów z wykorzystaniem tworzonych ogólnopolskich repozytoriów prac dyplomowych.

Przykład prezentacji wyników ankiety przeprowadzonej wśród absolwentów tuż po zakończeniu studiów.

Ocena studiów doktoranckich i podyplomowych

Wydziałowe zespoły ds. jakości kształcenia dysponowały bardzo nielicznymi ankietami słuchaczy studiów doktoranckich. Wynika z nich m. in., że obowiązkowe zajęcia prowadzone w ramach studiów doktoranckich nie są pomocne w realizacji pracy doktorskiej, a także zastrzeżenia budzą zasady przyznawania stypendiów socjalnych dla doktorantów.

Studia podyplomowe oceniali słuchacze wydziałów: Leśnego, Ekonomiczno-Społecznego, Nauk o Żywności i Żywieniu. Ogólna ich ocena jest zadawalająca; szczególnie pozytywnie oceniono plan i program studiów oraz formy i warunki prowadzenia zajęć. Nieliczne, słabiej ocenione elementy studiów podyplomowych, dotyczyły dostępności materiałów dydaktycznych oraz pewnego niedostosowania programu do oczekiwań słuchaczy.

Wnioski końcowe

Ogromny wysiłek Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz wszystkich wydziałowych zespołów przyniósł efekty w postaci zwiększenia zainteresowania społeczności akademickiej działaniem systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że cała społeczność Uczelni może mieć realny wpływ na podnoszenie jakości kształcenia.

Więcej uwagi w przyszłym roku należy poświęcić na powiązanie kształcenia z rynkiem pracy, poprzez zwiększenie udziału przedstawicieli pracodawców w doskonaleniu programów studiów oraz zaktywizowanie studenckich praktyk zawodowych.